

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 7 Δεκεμβρίου 2016, με την εξής σύνθεση : Ιωάννης Σαρμάς, Προεδρεύων Αντιπρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Χρυσούλα Καραμαδούκη, Μαρία Βλαχάκη, Άννα Λιγωμένου, Γεωργία Μαραγκού και Αγγελική Μαυρουδή, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Αγγελική Μυλωνά, Γεωργία Τζομάκα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκευή, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφianού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Ευαγγελία Σεραφή και Ειρήνη Κατσικέρη, Σύμβουλοι. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας : Μιχαήλ Ζυμής.

Για να δικάσει την από 22 Μαΐου 2015 (Α.Β.Δ. .../2015) αίτηση αναίρεσεως και τους από 17.11.2016 (Α.Β.Δ. .../2016) πρόσθετους λόγους του ... του ..., κατοίκου ..., ο οποίος εμφανίστηκε και δήλωσε ότι εγκρίνει τις ενέργειες του υπογράφοντος την αίτηση αναίρεσεως πληρεξουσίου δικηγόρου του.

Κ α τ ά του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό των Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου.

Με την αίτηση αναίρεσεως και τους πρόσθετους λόγους αυτής επιδιώκεται η αναίρεση της 1938/2015 οριστικής απόφασης του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αιτήσεως αναίρεσεως και

Το Γενικό Επίτροπο Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε προφορικά την από 7.12.2016 γνώμη του και πρότεινε την απόρριψη της αιτήσεως αναίρεσεως και των προσθέτων λόγων.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη με παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τις Αντιπρόεδρους Χρυσούλα Καραμαδούκη (ήδη Γενική Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο) και Άννα Λιγωμένου και τους Συμβούλους Γεώργιο Βοΐλη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Θεολογία Γναρδέλλη, Ασημίνα Σακελλαρίου και Ειρήνη Κατσικέρη, που

είχαν κώλυμα (άρθρα 11 παρ. 2 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 και 78 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981).

**Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Βιργινίας Σκευή και
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά το νόμο**

1. Με την κρινόμενη αίτηση όπως οι λόγοι αυτής αναπτύσσονται στο από 14.12.2016 υπόμνημα και συμπληρώθηκαν με το από 17.11.2016 (Α.Β.Δ. .../2016) δικόγραφο προσθέτων λόγων, ο αναιρεσείων, καθηγητής της ... Σχολής του ... Πανεπιστημίου ..., ζητεί την αναίρεση της 1938/2015 οριστικής απόφασης του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία απορρίφθηκε έφεσή του κατά της 1/30.1.2014 καταλογιστικής πράξης της 1^{ης} Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και επικυρώθηκε ο εις βάρος του και υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου επιβληθείς με την ως άνω πράξη καταλογισμός ποσού 153.049,50 ευρώ. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ των αποδοχών που έλαβε αχρεωστήτως ο αναιρεσείων ως μέλος του Διδακτικού Επιστημονικού Προσωπικού του ... Πανεπιστημίου ... «πλήρους» απασχόλησης, κατά το χρονικό διάστημα από 1.9.2002 έως 30.11.2006, και των αποδοχών που αντιστοιχούν σε θέση «μερικής» απασχόλησης, στην οποία έπρεπε να ενταχθεί, καθόσον κατά το ως άνω χρονικό διάστημα κατείχε παράλληλα θέση διευθυντή στο ... (...), η οποία προβλέπεται από το νόμο ως θέση πλήρους απασχόλησης και αμειβόμενη.

2. Η ένδικη αίτηση, για την οποία έχει καταβληθεί παράβολο με το .../30.11.2016 σειράς Θ' διπλότυπο είσπραξης τύπου Α' της Δ.Ο.Υ. ..., ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα και, ως εκ τούτου, είναι τυπικά δεκτή.

3. Ο ν. 2530/1997 (Α' 218), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο στην ένδικη υπόθεση χρόνο, όριζε στο άρθρο 2: «1. Τα μέλη Δ.Ε.Π. εντάσσονται σε μία από τις εξής δύο κατηγορίες: α. της πλήρους απασχόλησης β. της μερικής απασχόλησης. Η ένταξη σε μία από τις δύο κατηγορίες γίνεται μετά από αίτηση του μέλους Δ.Ε.Π. κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του παρόντος. (...). 2. Τα μέλη Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης υποχρεούνται: α. να διαμένουν και να εγκαθίστανται στο νομό όπου εδρεύει το Τμήμα του Α.Ε.Ι. στο οποίο υπηρετούν, β. να παραδίδουν προπτυχιακά και μεταπτυχιακά μαθήματα, καθώς και να διδάσκουν σε φροντιστήρια ή σεμινάρια, σε εργαστήρια ή κλινικές, ενταγμένα στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, στο οποίο ανήκουν ή σε άλλο Τμήμα ή σε Προγράμματα Σπουδών του οικείου Α.Ε.Ι., κατ' ελάχιστο όριο έξι (6) ώρες εβδομαδιαίως, μετά από σχετικές αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων, γ. να παρευρίσκονται στους πανεπιστημιακούς χώρους δεκατέσσερις (14) ώρες εβδομαδιαίως,

κατ' ελάχιστο όριο, πέραν των έξι (6) ωρών διδασκαλίας και να παρέχουν κάθε μορφής διδακτικό, ερευνητικό - επιστημονικό και διοικητικό έργο. Δύνανται μόνον (...) δ. να αμείβονται από χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα ή από Ερευνητικά Ινστιτούτα ή Κέντρα (...), ε. να αμείβονται από κάθε είδους έργο, στ. να ασκούν εξωπανεπιστημιακή υπερωριακή απασχόληση, εφόσον δεν αμείβονται από τη θέση για την οποία παρέχουν την υπερωριακή τους απασχόληση, ζ. να ασκούν ελευθέριο επάγγελμα, (...) Οι ώρες διδασκαλίας και παρουσίας στους πανεπιστημιακούς χώρους των μελών Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης δεν μπορεί να πραγματοποιούνται σε λιγότερο από τρεις (3) ημέρες εβδομαδιαίως. (...) Η εξωπανεπιστημιακή δραστηριότητα των μελών Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης κατά τα εδάφια ε', στ' και ζ' της παρούσας παραγράφου δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τις οκτώ (8) ώρες εβδομαδιαίως, κατανεμόμενες σε δύο (2) ημέρες κατά ανώτατο όριο. 3. α. Μέλη Δ.Ε.Π. μερικής απασχόλησης είναι όσοι δεν υπάγονται στην κατηγορία πλήρους απασχόλησης και δεν εμπίπτουν στις προϋποθέσεις περί ασυμβιβάστου και αναστολής της ιδιότητας μέλους Δ.Ε.Π. (...). 11. Τα μέλη Δ.Ε.Π. μερικής απασχόλησης δεν μπορούν να εκλέγονται Πρόεδροι ή Αναπληρωτές Πρόεδροι Τμημάτων, Κοσμήτορες, Πρυτάνεις, Αντιπρυτάνεις, δεν συμμετέχουν στη Σύγκλητο και δεν εκλέγονται Διευθυντές σε εργαστήρια και κλινικές.». Περαιτέρω, στο άρθρο 3 παρ. 1 του ίδιου ως άνω νόμου οριζόταν: «Τον Απρίλιο κάθε έτους όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. καταθέτουν υπεύθυνη δήλωση στην Υπηρεσία Διδακτικού Προσωπικού και στην υπηρεσία Διοικητικών Υποθέσεων του οικείου Α.Ε.Ι., στην οποία αναγράφεται η κατηγορία όπου επιθυμούν να ενταχθούν από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, (...). Ο Πρόεδρος του Τμήματος εκδίδει για κάθε μέλος Δ.Ε.Π. πράξη ένταξης σε κάθε κατηγορία, την οποία εγκρίνει ή όχι η Σύγκλητος και η οποία, μέσω του Πρύτανη, διαβιβάζεται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και στο Υπουργείο Οικονομικών. Η Σύγκλητος του οικείου Α.Ε.Ι. αποφασίζει, λαμβανομένων ιδίως υπόψη της εύρυθμης λειτουργίας και των αναγκών του Ιδρύματος.».

4. Με το π.δ. .../... (Α' ...), το οποίο εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων των άρθρων ... και ... παρ. ... του ν. .../... (Α' ...), ιδρύθηκε το (...) ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εποπτευόμενο από τον Υπουργό Ανάπτυξης. Σε θέση Διευθυντή του ως άνω ..., μπορούσε να διοριστεί και μέλος του Διδακτικού Επιστημονικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) των Α.Ε.Ι. Σύμφωνα δε με τη διάταξη του άρθρου ... παρ. ... του ν. .../... και τη συναφή διάταξη του άρθρου ... παρ. ... του π.δ. .../..., ο διευθυντής υπηρετούσε με πλήρη απασχόληση έχοντας μόνο τη δυνατότητα να ασκεί ερευνητικά καθήκοντα με μερική απασχόληση στο ίδιο ερευνητικό κέντρο ή αν ήταν μέλος του Δ.Ε.Π. ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος να διδάσκει ένα εξαμηνιαίο μάθημα. Ειδικώς δε για το στάδιο της πρώτης λειτουργίας του ... για την αντιμετώπιση των άμεσων και επιτακτικών οργανωτικών και λειτουργικών

αναγκών του, προβλέφθηκε η δυνατότητα (άρθρο ... παρ. ... του π.δ. .../...) διορισμού, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, προσωρινού Διευθυντή του ..., με θητεία όχι μεγαλύτερη των πέντε ετών, ο οποίος έπρεπε να έχει προσόντα ανάλογα με αυτά του Διευθυντή και ασκούσε όλες τις αρμοδιότητες αυτού. Ακολούθως, με το π.δ. .../... (Α' ...) το ... απέβαλε τη νομική του προσωπικότητα και εντάχθηκε ως ερευνητικό ... στο συσταθέν με το άρθρο ... του ν. .../... (Α' ...) ν.π.ι.δ. «... ...». Στο ... αυτό μεταφέρθηκε και η συσταθείσα, με το π.δ. 19/1998, θέση του Διευθυντή του ... ως θέση πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης (άρθρο ... παρ. ... του π.δ. .../..., Α' ...), ορίστηκε δε, περαιτέρω, ότι ο υπηρετών Διευθυντής του ... συνεχίζει να υπηρετεί, μέχρι τη συμπλήρωση της διανυόμενης θητείας του (άρ. ... παρ. ... του π.δ. .../...).

5. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις του ν. 2530/1997 που καθορίζουν τα καθήκοντα του διδακτικού προσωπικού των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων ανάλογα με την ένταξή τους σε καθεστώς «πλήρους» ή «μερικής» απασχόλησης σε συνδυασμό με τις διατάξεις που ρυθμίζουν τη λειτουργία του ... και το καθεστώς του Διευθυντή αυτού, προκύπτει ότι μέλος του Διδακτικού Επιστημονικού Προσωπικού Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, το οποίο διορίζεται σε θέση Διευθυντή στο ανωτέρω ..., θέση η οποία κατά τις οικείες διατάξεις είναι πλήρους απασχόλησης και αμειβόμενη, μπορεί να ενταχθεί με τη διαδικασία που περιγράφεται στο νόμο, δηλαδή με απόφαση του Προέδρου του Τμήματος του οικείου Α.Ε.Ι., η οποία εγκρίνεται με απόφαση της Συγκλήτου, μόνο στην κατηγορία μελών Δ.Ε.Π. μερικής απασχόλησης και να λάβει τις αποδοχές της θέσης αυτής και όχι στην κατηγορία μέλους Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης, ακόμη και αν έχει οικειοθελώς παραιτηθεί από την λήψη των αποδοχών του από τη θέση του διευθυντή του Ο ως άνω περιορισμός ως προς την ένταξη και τη λήψη των αντίστοιχων αποδοχών ισχύει τόσο για τον μόνιμο Διευθυντή του ... όσο και για τον ορισθέντα κατά το πρώτο στάδιο λειτουργίας του εν λόγω ... προσωρινό διευθυντή, ο οποίος εξομοιώνεται ως προς τις αρμοδιότητες με τον μόνιμο.

6. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, κατά την ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του το Τμήμα δέχτηκε, μεταξύ άλλων, τα εξής: Με την .../8.4.1998 απόφαση της Υπουργού Ανάπτυξης (Β' .../... ... 1998) διορίστηκε ο ήδη αναιρεσείων, μέλος Δ.Ε.Π. του ... Πανεπιστημίου ... (... .Π. ...), ως προσωρινός Διευθυντής στο ... (... (...)) για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο των πέντε (5) ετών. Με την .../8.1.2004 όμοια απόφαση (Β' .../... ... 2004), διορίστηκε στη θέση του Διευθυντή του ..., το οποίο στο μεταξύ είχε ενταχθεί στο «... ...» (...), με πενταετή θητεία, συνέχισε δε να ασκεί τα καθήκοντα του Διευθυντή και μετά τη λήξη της θητείας του, στις 6.8.2004, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 10 του ν. 3260/2004. Παραλλήλως, υπό την ιδιότητά του ως Πρόεδρος του Τμήματος

... της ... Σχολής του ... Π. ..., ο αναιρεσειών εξέδωσε τις .../30.5.2002 και .../30.5.2003 πράξεις, με τις οποίες ενέτασσε τον εαυτό του στην κατηγορία μελών Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης για τα πανεπιστημιακά έτη 2002-2003 και 2003-2004, αντίστοιχα, σε συνέχεια των από 11.4.2002 και 15.4.2003 υπεύθυνων δηλώσεών του, στις οποίες ανέφερε την παράλληλη ιδιότητά του ως Διευθυντή του Οι πράξεις αυτές εγκρίθηκαν με τις .../27.6.2002 (θέμα ...) και .../26.6.2003 (θέμα ...) αποφάσεις της Συγκλήτου του Ιδρύματος. Στο ίδιο καθεστώς (πλήρους απασχόλησης) εντάχθηκε ο αναιρεσειών για το έτος 2004-2005 με την .../10.2.2005 (θέμα ...) απόφαση της Συγκλήτου της ως άνω Σχολής, κατόπιν γνωμοδοτήσεων του, Επίκουρου καθηγητή του Τμήματος ..., οι οποίες έγιναν δεκτές από τον Νομικό Σύμβουλο του ... Π. ... Καθηγητή περί μη υπάρξεως κωλύματος όσον αφορά στην ένταξή του σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης χωρίς όμως να έχει προηγηθεί «πράξη» του Προέδρου του Τμήματος για ένταξή του στην κατηγορία αυτή. Καθ' όλη τη διάρκεια του ως άνω χρονικού διαστήματος ο αναιρεσειών λάμβανε από το δημόσιο ταμείο (βλ. άρθρο 1 του ν. 1238/1982) τις αποδοχές της θέσης του ως Καθηγητής πλήρους απασχόλησης στην ... Σχολή του ... Πανεπιστημίου ... και παράλληλα προσέφερε αμισθί τις υπηρεσίες του ως Διευθυντής στο Ακολούθως, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007, με την .../26.10.2006 (θέμα ...) απόφαση της Συγκλήτου ο αναιρεσειών εντάχθηκε στην κατηγορία μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος ... μερικής απασχόλησης. Κατά της ανωτέρω απόφασης της Συγκλήτου ο αναιρεσειών άσκησε αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία απορρίφθηκε με την .../2008 απόφασή του, με την αιτιολογία ότι εφόσον υπηρετεί σε θέση διευθυντή του ... μπορεί να ενταχθεί μόνο στην κατηγορία μελών Δ.Ε.Π. μερικής απασχόλησης. Κατόπιν τούτου και δεδομένου ότι για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 δεν υπήρχε πράξη ένταξης του εκκαλούντος σε κατηγορία απασχόλησης, εκδόθηκε η .../25.1.2007 απόφαση της Συγκλήτου, με την οποία κλήθηκε ο Πρόεδρος του οικείου Τμήματος, ως κατά νόμο αρμόδιος, να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την ένταξη του αναιρεσειώντος στην κατηγορία μελών Δ.Ε.Π. μερικής απασχόλησης. Μετά την έκδοση σχετικής πράξης, η οποία εγκρίθηκε με την .../17.6.2007 (θέμα ...) απόφαση της Συγκλήτου, εντάχθηκε ο αναιρεσειών στην κατηγορία «μερικής απασχόλησης» και για το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006. Στη συνέχεια, με την 1/30.1.2014 πράξη της 1^{ης} Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταλογίστηκε σε βάρος του και υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου το ποσό των 153.049,50 ευρώ, που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ των αποδοχών μέλους Δ.Ε.Π. «πλήρους» απασχόλησης, τις οποίες έλαβε κατά το χρονικό διάστημα από 1.9.2002 έως 30.11.2006, και των αποδοχών μέλους Δ.Ε.Π. «μερικής» απασχόλησης, τις οποίες, κατά τα ανωτέρω, δικαιούτο να λάβει.

7. Το IV Τμήμα επιλαμβανόμενο έφεσης του ήδη αναιρεσειόντος κατά της ανωτέρω πράξης καταλογισμού, ερμηνεύοντας τις αναφερόμενες στις σκέψεις 3 και 4 διατάξεις, έκρινε ότι ο επιβληθείς εις βάρος του καταλογισμός ήταν νόμιμος με την αιτιολογία ότι το μέλος Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι. που υπηρετεί σε θέση διευθυντή (προσωρινού ή μη), του ..., ήτοι σε θέση που προβλέπεται από το νόμο ως πλήρους απασχόλησης και αμειβόμενη, μπορεί να ενταχθεί μόνο στην κατηγορία μελών Δ.Ε.Π. μερικής απασχόλησης λαμβάνοντας τις αντίστοιχες αποδοχές ακόμη και αν έχει οικειοθελώς παραιτηθεί από την λήψη των αποδοχών του από τη θέση του διευθυντή του Με τις παραδοχές αυτές απέρριψε την έφεση του ήδη αναιρεσειόντος κατά της ως άνω καταλογιστικής πράξης και επικύρωσε τον εις βάρος του επιβληθέντα καταλογισμό.

8. Μετά την έκδοση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης δημοσιεύθηκε ο ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83/11.5.2016), στο άρθρο 26 παρ. 10 του οποίου ορίζεται: «Ποσά τα οποία έχουν καταλογισθεί, ως αχρεωστήτως καταβληθέντα, σε Διευθυντές Ερευνητικών Κέντρων ή Ινστιτούτων, οι οποίοι κατά τη διάρκεια της θητείας τους ή μέρους αυτής από το 1997 έως το 2008, είχαν διατηρήσει το καθεστώς μελών Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης στο οικείο Α.Ε.Ι. ενώ παράλληλα εκτελούσαν αμισθί τα καθήκοντά τους ως Διευθυντές Ερευνητικών Κέντρων ή Ινστιτούτων δεν αναζητούνται και διαγράφονται. Επίσης, διαγράφονται οι τυχόν προσαυξήσεις και δεν εκτελούνται οι σχετικοί καταλογισμοί».

9. Στην αιτιολογική έκθεση του ανωτέρω άρθρου αναφέρονται τα εξής: «Με το άρθρο 8 του Ν. 2083/1992 εισάγονται η έννοια του μέλους Δ.Ε.Π. Μερικής Απασχόλησης, καταλαμβάνοντας περιπτώσεις Α.Ε.Ι. εκτός Αθηνών και Θεσσαλονίκης, ενώ δυνάμει του άρθρου 2 του Ν. 2530/1997, όπως αυτός τροποποιήθηκε με το άρθρο 26 του Ν. 3549/2007, ορίζεται πλέον ο θεσμός μέλους Δ.Ε.Π. Μερικής Απασχόλησης για το σύνολο των Α.Ε.Ι.. Το μέλος Δ.Ε.Π. Μερικής Απασχόλησης λαμβάνει το 1/3 του μισθού του και έχει μειωμένες υποχρεώσεις τόσο σε διδακτικές ώρες όσο και σε παρουσία στον Ακαδημαϊκό χώρο. Με την έναρξη ισχύος του Ν. 2530/1997, υπήρχε ασάφεια κατά το εάν "Διευθυντής Ερευνητικού Κέντρου ή Ινστιτούτου δύναται να είναι και μέλος Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης". Επί του ερωτήματος αυτού αποφάνθηκε δυνάμει της υπ' αριθμ. 735/1997 γνωμοδότησης του το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Γραφείο Νομικού Συμβούλου της Γ.Γ.Ε.Τ.) γνωμοδότηση η οποία είχε γίνει δεκτή από την αρμόδια Υπουργό, σύμφωνα με την οποία μέλος Δ.Ε.Π., Διευθυντής Ερευνητικού Κέντρου ή Ινστιτούτου δύναται να είναι και μέλος Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης, εφόσον βεβαιώνεται από τα αρμόδια όργανα του οικείου Α.Ε.Ι., η εκπλήρωση των σχετικών υποχρεώσεων. Το ΣτΕ, όμως, δυνάμει της υπ' αριθμ. 42/2008 απόφασής

του, εξέδωσε αντίθετη απόφαση επί του ζητήματος, επιλύοντας την ασάφεια δικαίου που είχε δημιουργηθεί με την υπ' αριθμ. 735/1997 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Κατά την περίοδο όμως που επικρατούσε ασάφεια αναφορικά με το ισχύον καθεστώς, σε συμφωνία με την παραπάνω υπ' αριθμ. 735/1997 γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ., αριθμός Διευθυντών Ερευνητικών Κέντρων-Ινστιτούτων, επέλεξαν να παραμείνουν μέλη Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης, εκπληρώνοντας πλήρως τις σχετικές τους υποχρεώσεις, ενώ παράλληλα υπηρετούσαν και ως Διευθυντές Ερευνητικών Κέντρων-Ινστιτούτων αμισθί, δηλαδή δίχως να λαμβάνουν από τα Ερευνητικά Κέντρα-Ινστιτούτα τον προβλεπόμενο για την αντίστοιχη θέση μισθό. Επισημαίνεται ότι το άθροισμα του μισθού Μέλους Δ.Ε.Π. Α΄ Βαθμίδας Μερικής Απασχόλησης και του μισθού του Διευθυντού Ερευνητικού Ινστιτούτου είναι μεγαλύτερο του μισθού μέλους Δ.Ε.Π. Α΄ Βαθμίδος Πλήρους Απασχόλησης, κατά ποσοστό τουλάχιστον 33% ... Παράλληλως θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν ότι το Δημόσιο ουδέποτε κατέβαλε δια της ετησίως καταβαλλόμενης επιχορήγησης προς τα Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα, τον αναλογούντα μισθό του εκάστοτε Διευθυντή, ο οποίος άνευ οιασδήποτε σκοπιμότητας, παρέμεινε σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης στο οικείο Α.Ε.Ι. λαμβάνοντας τον αντίστοιχο μισθό μέλους Δ.Ε.Π., ο οποίος επίσης απορρέει από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Ως εκ τούτου, στην περίπτωση κατά την οποία τα ως άνω ποσά μισθοδοσίας προς μέλη Δ.Ε.Π. αναζητήθηκαν ή αναζητηθούν δια καταλογισμών, ως αχρεωστήτως καταβληθέντα, προκύπτει ότι και τα μέλη Δ.Ε.Π., τα οποία είχαν διορισθεί και εκτελούσαν τις υποχρεώσεις τους ως Διευθυντές Ερευνητικών Κέντρων-Ινστιτούτων θα δύνανται μέσω αγωγών να απαιτήσουν από τα Ερευνητικά Κέντρα ή Ινστιτούτα τους μηδέποτε καταβληθέντες μισθούς. Η διαδικασία αυτή είναι χρονοβόρος, ενόψει της μακρόχρονης περιόδου ασάφειας, ως προς την ερμηνεία των διατάξεων, σημαντικό τμήμα των απαιτήσεων των, υπό εργασιακή σχέση τελούντων με τους Ερευνητικούς Φορείς των οποίων προΐσταντο, φυσικών προσώπων, έχει υποπέσει στην 5ετή παραγραφή των εργατικών διαφορών, απαιτεί διαδικασίες και δαπάνη, τόσο για τους Ερευνητικούς Φορείς όσο και για τα ενάγοντα φυσικά πρόσωπα, δημιουργεί δε αδικαιολόγητη αναστάτωση και ανατροπή σε προϋπολογισμούς, τόσο στο επίπεδο των φυσικών προσώπων όσο και των Ερευνητικών Φορέων μέσω των αναμενόμενων ή ασκηθεισών αγωγών. Τέλος σημειώνεται ότι το δικαίωμα καταλογισμού εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου υπόκειται σε σαφώς μεγαλύτερης χρονικής διάρκειας παραγραφή έναντι της αντίστοιχης 5ετούς διάρκειας παραγραφής των εργατικών αξιώσεων, γεγονός το οποίο, μη ανεκτά, αποστερεί από τα προπεριγραφέντα φυσικά πρόσωπα τη δυνατότητα άσκησης δικαιωμάτων τους για πλήρως παρασχεθείσα εργασία, τόσο σε επίπεδο μέλους Δ.Ε.Π. Πλήρους Απασχόλησης όσο και σε επίπεδο Διευθυντού Ερευνητικού Ινστιτούτου. Συνεπώς η εισαγόμενη διάταξη είναι αναγκαία για την αποκατάσταση αδικιών σε βάρος μελών Δ.Ε.Π. που με την επιλογή τους να

εκτελούν αμισθί τα καθήκοντά τους ως Διευθυντές Ερευνητικών Ινστιτούτων επιβάρυναν λιγότερο τον Κρατικό Προϋπολογισμό ενώ παράλληλα προσέφεραν αυξημένο έργο. Επιπλέον αποφεύγεται άσκοπη εμπλοκή δημοσίων φορέων και φυσικών προσώπων σε πολύπλοκες δικαστικές διαδικασίες, ενώ ουδόλως ζημιώνεται το Δημόσιο».

10. Από την παρ. 4 του άρθρου 49 του π.δ/τος 1225/1981 «Περί εκτελέσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων» (Α΄ 304), που εφαρμόζεται στην κατ' αναίρεση δίκη, σύμφωνα με το άρθρο 117 του ίδιου π.δ/τος, απορρέει ο κανόνας ότι κρίσιμο νομικό καθεστώς επί τη βάσει του οποίου αποφαινεται ο αναιρετικός δικαστής για την ορθότητα ή μη της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης είναι το ισχύον κατά το χρόνο έκδοσης της εκκαλουμένης πράξης. Νομοθετική διάταξη που θεσπίζεται μετά τη δημοσίευση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης μπορεί να εφαρμοστεί στην αναιρετική δίκη αν προσδόθηκε σ' αυτήν αναδρομική δύναμη, παραλλήλως δε προκύπτει σαφώς εκ του περιεχομένου της ότι η εφαρμογή της καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς υποθέσεις. Για να είναι όμως σύμφωνη προς το Σύνταγμα και την Ε.Σ.Δ.Α. μια τέτοια ρύθμιση απαιτείται ακόμη όπως αυτή είναι γενικής εφαρμογής μη ρυθμίζοντας μεμονωμένη σχέση αλλά όλες τις ανήκουσες στην ίδια κατηγορία, υπαγορεύεται από λόγους δημοσίου συμφέροντος, δεν προσβάλλει τον πυρήνα και την ουσία του δικαιώματος της δικαστικής προστασίας, δεν προσανατολίζει τη δικαστική έκβαση της διαφοράς υπέρ του Δημοσίου που είναι διάδικος στις σχετικές εκκρεμείς δίκες και δεν προσβάλλει γεννημένες και ως προς το απαιτητό αυτών επαρκώς βεβαιωμένες (με τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις) δεδουλευμένες παροχές, αποστερώντας τον ιδιώτη διάδικο από το περιουσιακό αγαθό χωρίς να συντρέχουν λόγοι δημόσιας ωφέλειας (πρβλ. ΕΛΣ Ολ. 2495/2016, 749/2006, 8/2006, 1475/2005).

11. Εξ άλλου, ο κοινός νομοθέτης δεν κωλύεται να εξειδικεύσει το περιεχόμενο του προβλεπόμενου στο άρθρο 98 παρ. 1 περ. γ΄ του Συντάγματος κατασταλτικού ελέγχου των λογαριασμών και να καθορίσει τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις άσκησής του. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της ρυθμιστικής εξουσίας του δύναται να θεσπίζει νομιμοποιητικές ρυθμίσεις για δαπάνες που διενεργήθηκαν από φορείς που υπόκεινται στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, υπό την προϋπόθεση ότι υφίσταται λόγος δημοσίου συμφέροντος και ότι τηρείται το κατά τις περιστάσεις αναγκαίο μέτρο, ως προς τη χρονική έκταση, το διαχειριστικό εύρος των νομιμοποιούμενων δαπανών και τη φύση της πλημμέλειας που θεραπεύεται. Όλα τα ανωτέρω υπόκεινται στον έλεγχο του Δικαστηρίου τούτου, όταν αποφαινεται επί σχετικής διαφοράς και συνεπώς θεραπεύονται έτσι πλήρως οι απαιτήσεις που απορρέουν από την αρχή του κράτους δικαίου αναφορικά με τον σεβασμό του δημόσιου χρήματος (πρβλ. ΕΛΣ Ολ. 981/2016).

12. Με την προαναφερόμενη (σκ. 8) διάταξη του άρθρου 26 παρ. 10 του ν. 4386/2016, κατά την κρατήσασα στο Δικαστήριο άποψη, ο νομοθέτης, ενεργώντας στο πλαίσιο της κατά το Σύνταγμα αρμοδιότητάς του για τη ρύθμιση των έννομων σχέσεων και καταστάσεων και μάλιστα με αναδρομική δύναμη, νομιμοποίησε δαπάνες που διενεργήθηκαν εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού και αφορούν σε αποδοχές που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως από το έτος 1997 έως το έτος 2008, σε μέλη Δ.Ε.Π. τα οποία είχαν διατηρήσει το καθεστώς πλήρους απασχόλησης στο οικείο Α.Ε.Ι. λαμβάνοντας τις αποδοχές της θέσης αυτής ενώ παράλληλα εκτελούσαν αμισθί τα καθήκοντά τους ως Διευθυντές Ερευνητικών Κέντρων ή Ινστιτούτων. Η διάταξη αυτή καταλαμβάνει όλες τις σχετικές υποθέσεις, δηλαδή τόσο εκείνες για τις οποίες δεν έχει χωρήσει καταλογισμός, οπότε τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά δεν αναζητούνται δια της εκδόσεως σχετικών καταλογιστικών πράξεων, όσο και τις περιπτώσεις που έχουν ήδη εκδοθεί καταλογιστικές πράξεις εις βάρος των αχρεωστήτως λαβόντων, οι σχετικές δε υποθέσεις υφίστανται σε εκκρεμότητα, σε οποιοδήποτε στάδιο της δίκης, ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στην τελευταία αυτή περίπτωση δια της αναδρομικής νομιμοποίησης των δαπανών οι επιβληθέντες σε βάρος των αχρεωστήτως λαβόντων καταλογισμοί αίρονται λόγω ελλείψεως νομίμου ερείσματος.

13. Η ανωτέρω ρύθμιση υπαγορεύτηκε, όπως αναφέρεται στην οικεία αιτιολογική έκθεση (σκ. 9) από την ανάγκη περαίωσης των σχετικών υποθέσεων, μετά και την άρση της ασάφειας (με τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας) που επικρατούσε ως προς το καθεστώς απασχόλησης όσων μελών Δ.Ε.Π. κατείχαν παράλληλα και θέση Διευθυντή σε ερευνητικά Ινστιτούτα, αφού ελήφθη υπόψη τόσο το συμφέρον των εμπλεκόμενων προσώπων τα οποία καταλογίστηκαν ως αχρεωστήτως λαβόντες, όσο και το συμφέρον των εμπλεκόμενων φορέων (δημοσίου και ερευνητικών κέντρων) προς αποτροπή περαιτέρω οικονομικής επιβάρυνσης αυτών από τυχόν μελλοντικές δικαστικές διενέξεις. Η ρύθμιση αυτή, παρίσταται δικαιολογημένη, καθόσον δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο, ως προς το χρονικό διάστημα στο οποίο αναφέρεται, ήτοι από το 1997 έως το 2008, οπότε εκδόθηκε η ανωτέρω απόφαση, όσο και ως προς το εύρος των δαπανών που νομιμοποιεί, οι οποίες άλλωστε καταβλήθηκαν ως αμοιβή για παρασχεθείσα εργασία, ενώ περαιτέρω αφορά σε αχρεωστήτως λαβόντες, ήτοι σε καταλογισμούς που επιβάλλονται με την απλή διαπίστωση του αχρεωστήτου, χωρίς να αποδίδεται αναγκαιώς πταίσμα στον καταλογιζόμενο.

14. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο, κατά πλειοψηφία κρίνει ότι η διάταξη του άρθρου 26 παρ. 10 του ν. 4386/2016, έχουσα γενικό και αντικειμενικό χαρακτήρα ως διέπουσα όλες τις ανήκουσες στην ίδια κατηγορία έννομες σχέσεις, υπαγορευομένη δε, κατά τα ανωτέρω, από

λόγους δημοσίου συμφέροντος, και αφορώσα αχρεώστητες απλώς πληρωμές, δεν συνιστά ανεπίτρεπτη, κατά τα άρθρα 4 παρ. 1, 20 παρ. 1 και 26 του Συντάγματος και 6 της Ε.Σ.Δ.Α., επέμβαση του νομοθέτη σε εκκρεμείς υποθέσεις (πρβλ. ΕλΣ Ολ. 1475/2005, 735, 749/2006) ούτε, για τους αυτούς λόγους, θίγει τη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρμοδιότητα του Δικαστηρίου προς έλεγχο των λογαριασμών και εκδίκαση των υποθέσεων που ανακύπτουν από τον έλεγχο αυτό.

15. Μειοψήφησαν οι Αντιπρόεδροι Μαρία Βλαχάκη και Αγγελική Μαυρουδή και οι Σύμβουλοι Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αγγελική Μυλωνά, Γεωργία Τζομάκα, Βιργινία Σκεύη και Κωνσταντίνος Εφεντάκης, οι οποίοι υποστήριζαν την ακόλουθη γνώμη : Τόσο από το σκοπό της διάταξης του άρθρου 26 παρ. 10 του ν. 4386/2016, ο οποίος κατά την αιτιολογική έκθεση αυτής συνίσταται στην «αποκατάσταση αδικιών» σε βάρος των μελών Δ.Ε.Π., τα οποία εντάχθηκαν σε καθεστώς «πλήρους απασχόλησης» στα οικεία Α.Ε.Ι. καθ' ον χρόνο κατείχαν παράλληλα διευθυντική θέση σε ερευνητικά Ινστιτούτα και την αποφυγή μελλοντικών δικαστικών διενέξεων, όσο και από τη γραμματική της διατύπωση («διαγραφή» ποσών που καταλογίστηκαν και τυχόν προσαυξήσεων και «μη εκτέλεση» των καταλογιστικών πράξεων που εκδόθηκαν) συνάγεται ότι με αυτή δεν εισάγεται ρύθμιση νομιμοποιητική των δαπανών που αφορούν καταβολή αποδοχών στα ανωτέρω μέλη Δ.Ε.Π. Ως εκ τούτου η διάταξη αυτή δεν ασκεί επιρροή στη διαγνωστική δίκη με αντικείμενο τον έλεγχο της νομιμότητας, κατά το νόμο και την ουσία, της πράξης καταλογισμού των εν λόγω αποδοχών σε βάρος του λαβόντος. Αντιθέτως, αφορά το μεταγενέστερο και διακριτό στάδιο της διοικητικής εκτέλεσης της πράξης καταλογισμού (η οποία αποτελεί εκτελεστό τίτλο κατά το άρθρο 2 παρ. 2 του Κώδικα Δημοσίων Εσόδων) και απευθύνεται στη Διοίκηση, η οποία κωλύεται πλέον να προβεί στην βεβαίωση και αναγκαστική είσπραξη του καταλογισθέντος ποσού βάσει των περί διοικητικής εκτέλεσης διατάξεων, εφόσον ο εκτελεστός τίτλος καθίσταται πλέον ανενεργός. Άλλωστε, η βούληση του νομοθέτη να νομιμοποιήσει αναδρομικώς μη νόμιμες δαπάνες, και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες χωρεί η νομιμοποίηση πρέπει, λόγω του εξαιρετικού της χαρακτήρα, να προκύπτει σαφώς από τη σχετική ρύθμιση (βλ. a contrario αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 26 του ν. 3274/2004 «1. Θεωρούνται νόμιμες οι δαπάνες που πληρώθηκαν από νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, δήμους και κοινότητες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, (...) εφόσον αυτές (...), 2. Καταλογισμοί που έχουν γίνει εις βάρος αιρετών οργάνων ή υπαλλήλων των ανωτέρω φορέων, καθώς και των υπαλλήλων των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου (Υ.Δ.Ε.) για δαπάνες της προηγούμενης παραγράφου αίρονται, τυχόν δε βεβαιωθέντα ποσά από την ίδια αιτία διαγράφονται»). Επομένως, η διάταξη του άρθρου 26 παρ. 10 του ν. 4386/2016 δε μπορεί να τύχει εφαρμογής στην παρούσα αναιρετική δίκη κατά της απόφασης του Τμήματος που

επικύρωσε τον επιβληθέντα σε βάρος του αναιρεσείοντος καταλογισμό και υπό την έννοια αυτή ούτε ως νομοθετική παρέμβαση σε εκκρεμή δίκη δύναται να εκληφθεί.

16. Περαιτέρω, ως προς τη συμφωνία της διάταξης του άρθρου 26 παρ. 10 του ν. 4386/2016 με υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις και κανόνες διατυπώθηκαν, κατά μειοψηφία, οι ακόλουθες γνώμες: Η Αντιπρόεδρος Αγγελική Μαυρουδή, οι Σύμβουλοι Βασιλική Ανδρεοπούλου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Αγγελική Μυλωνά, Δέσποινα Τζούμα και Δημήτριος Τσακανίκας υποστήριξαν τα εξής: Με τη διάταξη του άρθρου 26 παρ. 10 του ν. 4386/2016 εισάγεται ρύθμιση αφορώσα στη μη αναζήτηση καθώς και τη διαγραφή καταλογισθέντων ποσών ως αχρεωστήτως καταβληθεισών αποδοχών, από το έτος 1997 έως το έτος 2008, σε μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. πλήρους απασχόλησης, τα οποία διατηρούσαν παράλληλα και θέση Διευθυντή Ερευνητικών Κέντρων ή Ινστιτούτων. Η εν λόγω διάταξη, η οποία εισήχθη με τροπολογία στο οικείο σχέδιο νόμου μετά τη δημοσίευση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και την άσκηση της υπό κρίση αίτηση αναίρεσης, δεν θέτει έναν γενικό και απρόσωπο κανόνα δικαίου, αλλά έχει ειδικό χαρακτήρα αναφορικά με το αντικείμενο και την έκταση των νομιμοποιούμενων δαπανών και τα άτομα που καταλαμβάνει, ρυθμίζουσα μεμονωμένες περιπτώσεις που αφορούν σε εξαιρετικά περιορισμένο αριθμό προσώπων. Από το περιεχόμενο της επίμαχης ρύθμισης και από την αιτιολογική έκθεση που τη συνοδεύει, τα στοιχεία της οποίας ταυτίζονται απολύτως με το πραγματικό της ένδικης υπόθεσης (βλ. την εκδοθείσα επί αίτησης ακύρωσης του αναιρεσείοντος .../2008 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας), συνάγεται ότι με αυτή δεν θεσπίζεται κατά τρόπο αντικειμενικό ένα νέο νομοθετικό καθεστώς πάγιας εφαρμογής, αλλά σκοπεύεται η επέμβαση σε εκκρεμή δίκη και η άμεση επίλυση συγκεκριμένης τελεσιδικώς κριθείσας δικαστικής διαφοράς, η οποία άλλωστε είναι και η μοναδική που έχει απασχολήσει το Ελεγκτικό Συνέδριο με το αντικείμενο αυτό. Κατ' ακολουθίαν, η διάταξη του άρθρου 26 παρ. 10 του ν. 4386/2016 συνιστά ανεπίτρεπτη κατά το Σύνταγμα επέμβαση του νομοθέτη στο έργο της δικαστικής εξουσίας και μάλιστα κατά παραβίαση της αρχής της τελεσιδικίας των δικαστικών αποφάσεων, αντιβαίνουσα στις διατάξεις των άρθρων 26 και 98 παρ. 1 περ. γ' και στ' του Συντάγματος, και συνεπώς δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής στην παρούσα αναιρετική δίκη, η οποία, ως εκ τούτου, διατηρεί το αντικείμενό της (πρβλ. Σ.τ.Ε. 542/1999, 3633/2004 Ολομ., 6/2010 κ.ά.). Επιπλέον, κατά τη γνώμη του Συμβούλου Δημητρίου Τσακανίκα, η ανωτέρω νομιμοποιητική διάταξη, στο μέτρο που προβλέπει τη μη αναζήτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών που έχουν καταλογιστεί εις βάρος των ανωτέρω μελών Δ.Ε.Π. ακόμα και στις περιπτώσεις που, όπως εν προκειμένω, οι καταλογισμοί αυτοί έχουν επικυρωθεί με τελεσιδικές δικαστικές αποφάσεις αρμοδίων Τμημάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι

οποίες εκκρεμούν μετά από άσκηση αιτήσεως αναιρέσεως στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, είναι ομοίως μη εφαρμοστέα, καθώς αφενός αντίκειται στην απορρέουσα από το άρθρα 20 παρ. 1 και 95 παρ. 5 του Συντάγματος αρχή του κράτους δικαίου, από την οποία, σε συνδυασμό με τα άρθρα 26 και 98 του Συντάγματος, συνάγεται η υποχρέωση συμμόρφωσης των οργάνων της Πολιτείας προς τις δικαστικές αποφάσεις εν γένει, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου που εκδίδονται στο πλαίσιο της εκδίκασης των διαφορών που απορρέουν από τον κατασταλτικό έλεγχο των δημοσίων λογαριασμών κατ' άρθρο 98 παρ. 1 στ του Συντάγματος, αφετέρου αποδυναμώνεται η αποκατάσταση των τρωθέντων οικονομικών συμφερόντων των δημοσίου ενδιαφέροντος φορέων πολλώ μάλλον όταν η αποκατάσταση αυτή επιτάσσεται με καταλογιστική πράξη ή τελεσίδικη δικαστική απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία εκδίδεται στο πλαίσιο του ασκούμενου από αυτό κατασταλτικού ελέγχου, με συνέπεια να αντίκειται στην αρχή της νομιμότητας της δημοσιονομικής διοίκησης και στην απορρέουσα από το άρθρο 98 του Συντάγματος αρχή της αποτελεσματικότητας των ασκούμενων κατά το Σύνταγμα και τους οικείους νόμους κατασταλτικών δημοσιονομικών ελέγχων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίες καθιστούν υποχρεωτική την ανάκτηση των παρανόμως διατεθέντων δημοσίων πόρων σε βάρος όσων διαχειρίζονται αυτούς και όσων καθίστανται αποδέκτες αυτών (αχρεωστήτως λαβόντων). Και ναι μεν κατά το Σύνταγμα ο νομοθέτης δύναται ελευθέρως να θεσμοθετεί τον μηχανισμό και να ορίζει τις προϋποθέσεις, υπό τις οποίες αποκαθίσταται η απώλεια δημοσίων πόρων ή η διακινδύνευση αυτών, που προκαλούνται από τη δράση των προσώπων αυτών (πρβλ. κατ' αναλογία ΣτΕ Ολομ. 1501/2014, ΣτΕ 48/2016, 980/2002), θεσπίζοντας στο πλαίσιο της ρυθμιστικής αυτής εξουσίας του και νομιμοποιητικές διατάξεις για δαπάνες που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως από φορείς που υπόκεινται στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, πλην, όμως, όχι, κατά τρόπο που να θίγει, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, την κατά το άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος ισότητα των πολιτών ενώπιον των δημοσίων βαρών, οι οποίες επιβάλλουν τόσο την κατ' αρχήν επίρριψη του βάρους αποκατάστασης των δημοσίων πόρων σε εκείνους που προκάλεσαν ή συνέπραξαν στην απώλεια ή τη διακινδύνευσή τους, οσοδήποτε μικρή κι αν παρίσταται αυτή, ή έγιναν αποδέκτες των πόρων αυτών χωρίς νόμιμη αιτία, όσο και τη μη μετακύλιση της ευθύνης της επανόρθωσης των παρατυπιών στους μη ευθυνόμενους για την απώλεια ή την διακινδύνευσή τους πολίτες (πρβλ. κατ' αναλογία ΕλΣ Ολ. 244/2017, Πρακτ. 26¹⁵ Γεν. Συν/σης της 17.12.2014, ΣτΕ Ολ. 2287-2290/2015).

17. Επομένως, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 26 παρ. 10 του ν. 4386/2016, η οποία εξετάζεται από το Δικαστήριο αυτεπαγγέλτως κατ' αναίρεση, αφού αφορά στον εφαρμοστέο από το δικαστήριο της ουσίας στην υπό κρίση υπόθεση κανόνα δικαίου (πρβλ. ΕλΣ Ολ.

1475/2005, 8, 9, 318/2006), ανεξαρτήτως της επίκλησής της και από τον ίδιο τον αναιρεσεύοντα με το από 17.11.2016 νομίμως κατατεθέν δικόγραφο προσθέτων λόγων, κατά την πλειοψηφήσασα άποψη, η κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτή, να αναιρεθεί η 1938/2015 απόφαση του IV Τμήματος, καθισταμένης, κατόπιν τούτου, αλυσιτελούς της εξέτασης των προβαλλομένων με την ένδικη αίτηση λόγων και να διαταχθεί η απόδοση του κατατεθέντος παραβόλου στον αναιρεσεύοντα.

18. Κατά τη γνώμη των μειοψηφούντων μελών (σκ. 15 και 16) εφόσον, σε κάθε περίπτωση, η διάταξη του άρθρου 26 παρ. 10 του ν. 4386/2016 δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω, και, επομένως, η επικυρωθείσα από το Τμήμα καταλογιστική πράξη δεν αποστερείται, συνεπεία της διάταξης αυτής, του νομίμου ερείσματός της, το Δικαστήριο θα έπρεπε να προβεί στην εξέταση των προβαλλόμενων με την ένδικη αίτηση λόγων αναιρέσεως περί παραβίασεως ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, υπό τις ειδικότερες αιτιάσεις της ανεπαρκούς αιτιολογίας ως προς την απόρριψη από το Τμήμα των ουσιωδών, κατά τον αναιρεσεύοντα, ισχυρισμών του.

19. Αναιρουμένης της προσβαλλόμενης απόφασης για τον ως άνω λόγο, η υπόθεση, η οποία δεν χρήζει διερεύνησης κατά το πραγματικό της μέρος, πρέπει να διακρατηθεί (άρθρα 87 παρ. 4 Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο και 116 εδ. πρώτο του π.δ/τος 1225/1981), να δικασθεί στην ουσία η έφεση του αναιρεσεύοντος από την Ολομέλεια, να γίνει δεκτή για τον αυτό λόγο, αφού δεν συντρέχει κατ' ουσίαν νόμιμη αιτία καταλογισμού, και να ακυρωθεί η 1/30.1.2014 πράξη της 1^{ης} Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως στερούμενη νομίμου ερείσματος.

20. Το αίτημα του εκκαλούντος περί επιστροφής του ποσού του καταλογισμού που κατέβαλε πρέπει να απορριφθεί για τον λόγο ότι μη νομίμως με αυτό διευρύνεται το αντικείμενο της δίκης που ανοίχθηκε με το από 20.3.2014 δικόγραφο της έφεσης, αντικείμενο της οποίας αποτελεί μόνο ο έλεγχος της νομιμότητας της εκκαλούμενης καταλογιστικής πράξης.

21. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η υπό κρίση έφεση πρέπει να γίνει δεκτή, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη με αυτή πράξη να επιστραφεί στον εκκαλούντα το παράβολο της έφεσης και συνεκτιμωμένων των περιστάσεων, να απαλλαγεί το Ελληνικό Δημόσιο από τα δικαστικά έξοδα του εκκαλούντος, σύμφωνα με το άρθρο 275 παρ. 1 εδ. δ' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), σε συνδυασμό με το άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως το τελευταίο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006 (Α' 135).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την αίτηση αναίρεσης και τους πρόσθετους λόγους αυτής.

Αναιρεί την 1938/2015 απόφαση του IV Τμήματος.

Διατάσσει την επιστροφή στον αναιρεσείοντα του κατατεθέντος παραβόλου.

Διακρατεί και δικάζει την υπόθεση.

Δέχεται την έφεση.

Ακυρώνει την 1/30.1.2014 πράξη της 1^{ης} Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Διατάσσει την απόδοση στον εκκαλούντα του παραβόλου της έφεσης. Και

Απαλλάσσει το Ελληνικό Δημόσιο από τα δικαστικά έξοδα του εκκαλούντος.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 14 Φεβρουαρίου 2018.

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΣΚΕΥΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 4 Δεκεμβρίου 2019.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ